

УДК 808.51/53:316.46.058.5(73)(045)
DOI <https://doi.org/10.32999/ksu2663-3426/2021-1-7>

РИТОРИЧНІ ПРИЙОМИ У ПОЛІТИЧНИХ ПРОМОВАХ АМЕРИКАНСЬКИХ ЛІДЕРІВ ЯК ЗАСОБИ МАНІПУЛЯЦІЇ СУСПІЛЬНОЮ СВІДОМІСТЮ ГРОМАДЯН

Долинський Євген Володимирович,
доктор педагогічних наук, доцент,
професор кафедри германської філології та перекладознавства
Хмельницький національний університет
dolynskiy@ukr.net
orcid.org/0000-0003-4074-4648

Розширення мовних контактів, глобалізація та інтернаціоналізація суспільних відносин, впровадження сучасних інформаційних технологій спонукають до всебічного дослідження сучасної англомовної комунікації. Політична діяльність завжди відігравала особливу роль у житті суспільства. Політичний дискурс – це явище, з яким люди стикаються щодня. Боротьба за владу є основною темою та рушійним мотивом цієї сфери спілкування. Політична комунікація, орієнтована на викладення тих чи інших політичних подій, пропаганду ідей, установок, цінностей, володіє емоційним та інтелектуальним впливом на свідомість громадян. Важливу роль у визначенні іміджу країни відіграє спосіб презентації політичними лідерами держави. За допомогою виступів політики мають можливість звернутися як до міжнародної спільноти, так і до громадян своєї країни. Прямий контакт з аудиторією зумовлює вибір лексичних, синтаксичних і фонетичних засобів в оформленні промови. Політичні промови мають три основні функції: функцію спілкування, функцію повідомлення та функцію впливу. Теоретики американського ораторського мистецтва вказують на необхідність оратора сконцентруватися на тому, щоб його промова була складена, враховуючи реакцію аудиторії, яку він намагається викликати. Велика увага в теорії американського ораторського мистецтва приділяється композиційній побудові ораторської промови. Одним із жанрів політичного дискурсу є політична промова. Президентська політична промова – це усний політичний текст, який проголошується президентом перед масовою аудиторією, ставить нарізлі завдання в тій чи іншій сфері громадського життя, дає рекомендації щодо здійснення поставлених завдань. Вона виконує функції переконання, агітації, вітання, має завчасно створений сценарій, який залежить від комунікативної ситуації. Побудова політичної промови засновується на принципі аргументації (вступ, основна частина, завершальна частина), що полегшує сприйняття промови аудиторією. На основі аналізу текстів політичних промов можна змодельувати інтереси, вподобання, типові реакції політичного лідера, його уявлення про друзів і ворогів. Матеріалом дослідження слугували тексти політичних промов двох американських президентів – Джона Кеннеді, Рональда Рейгана – й кандидата в президенти Гілларі Клінтон. Проаналізовані промови мають різну тематику: інавгураційні звернення президентів, коментарі під час воєнних дій і дипломатичні (що виголошувалися під час візитів). У статті викладено поняття політичного дискурсу; визначено й описано основні типи політичних промов; виявлено лінгвостилістичні особливості й засоби вираження політичних промов Джона Кеннеді, Рональда Рейгана, Гілларі Клінтон.

Ключові слова: англомовний дискурс, політичні промови, лінгвостилістичний аспект, перекладацький аспект, риторичні прийоми.

RHETORICAL DEVICES IN THE AMERICAN LEADERS' POLITICAL SPEECHES AS THE MANIPULATION WAYS OF THE CITIZENS' PUBLIC CONSCIOUSNESS

Dolynskiy levgen Volodymyrovych,
Doctor of Pedagogy, Associate Professor,
Professor at the Department of German Philology and Translation Studies
Khmelnytskyi National University
dolynskiy@ukr.net
orcid.org/0000-0003-4074-4648

Increasing of language contacts, globalization and internationalization of public relations, expansion of modern information technologies encourage a comprehensive study of modern English communication. Political activity has always played a special role in society. An important role in determining the country's international image is played by its presentation by the country's political leaders. With the help of speeches, politicians have the opportunity to address both the international community and the citizens of their country. Direct contact with the audience determines the choice of lexical, syntactic and phonetic means in the design of speech. Political speeches have three main functions: the communication function, the announcement function and the influence function. American oratory theorists point to the need for the speaker to

concentrate on composing his speech, taking into account the audience reaction what he is trying to provoke. Much attention in the American oratory theory is paid to the speech compositional construction. One of the political discourse genres is political speech. Presidential political speech is an oral political text, which is proclaimed by the president to a mass audience, sets urgent tasks in a particular sphere of public life, and gives recommendations for the implementation of tasks. It performs the functions of persuasion, agitation, congratulations, has a pre-created script, which depends on the communicative situation. The construction of a political speech is based on the principle of argumentation (introduction, main part, final part), which facilitates the speech audience perception. The study was based on the political speeches texts of two American presidents – John F. Kennedy, Ronald Reagan and presidential candidate Hillary Clinton. The analyzed speeches have different topics: inaugural addresses of presidents, comments during hostilities and diplomatic (delivered during visits). The article highlights the concept of political discourse; it's identified and described the main types of political speeches; revealed the linguistic and stylistic features and expression means of John F. Kennedy's; Ronald Reagan; Hillary Clinton political speeches.

Key words: English discourse, political speeches, linguistic and stylistic aspect, translation aspect, rhetorical devices.

1. Вступ

Нові напрями лінгвістики, спрямовані на вивчення мови в її функціональному аспекті, зосереджують увагу на явищах соціальної дійсності, які раніше розглядалися в межах інших наук. Інтерес лінгвістів до політичних явищ зумовлений тим, що мова використовується з метою впливу на свідомість широких мас, створення іміджу політика та його індивідуального стилю як мовної особистості. Політична промова є важливим засобом спілкування політика як зі своїми виборцями, так і зі світовою спільнотою.

Актуальність і наукова новизна дослідження зумовлена необхідністю вивчення мовних засобів, які використовуються для реалізації комунікативних тактик і стратегій впливу на масову свідомість із метою забезпечення максимальної ефективності комунікації, а також вивчення особливостей вербальної поведінки політичних діячів. У роботі описується лінгвістичний аналіз політичних промов американських політиків, що дає можливість розкрити прагматичний і стилістичний потенціали англійської мови. *Метою статті* є дослідження лінгвостилістичних засобів впливу американського політичного дискурсу на масову свідомість за допомогою політичних промов. *Матеріалом дослідження* є тексти політичних промов президентів США Джона Кеннеді, Рональда Рейгана й кандидата в президенти США Гіллари Клінтон на різних передвиборчих заходах, зустрічах, інтерв'ю.

2. Політичний дискурс як об'єкт лінгвістичного дослідження

Політичний дискурс є відбитою формою існування певної культури, продуктом сучасної епохи, що зумовлює необхідність його всебічного дослідження. Знання особливостей політичного дискурсу дуже важливе для створення якісного перекладу англійського тексту.

Дискурс є складним і суперечливим терміном у сучасній лінгвістиці. Цей термін

позначає вищу реальність мови – дискурсивну діяльність (Борботько, 1981). У тлумаченні терміну «дискурс» існують різні тенденції: в науковій літературі простежується дwoяка оцінка цього феномена – «дискурс як структура» й «дискурс як процес». З одного боку, в ряді робіт дискурс визначається як «Система комунікації», «Об'єктивно наявна вербально-знакова побудова» й інше. З іншого боку, дискурсом називають (іноді ті ж дослідники) «динамічний процес використання мови як інструменту спілкування»; «мислетворчий процес, що відтворює і формує комплексні лінгвістичні структури» (Борботько, 1981); «Невербалізована мислетворча діяльність, що розуміється як сукупність процесу й результату» й інше.

Деякі лінгвісти (В. Комісаров (Комиссаров, 1990), В. Красних (Красных, 2002)) розуміють дискурс як мовну поведінку, як процес здійснення мовних намірів мовця та інтерпретації їх слухачами в конкретній мовній ситуації, тобто на перший план висувається комунікативна функція мови.

Дослідження різних аспектів політичного дискурсу у вітчизняному мовознавстві описано в працях Ф. Бацевича (Бацевич, 2004), А. Белової (Белова, 2002), Л. Нагорної (Нагорна, 2012), О. Фоменко (Фоменко, 1998).

Політичний дискурс може бути визначений як сукупність усіх мовленнєвих актів у політичних дискусіях, а також правил публічної політики, які оформилися згідно з наявними традиціями й отримали перевірку досвідом. Політичний дискурс реалізується в усній і писемній формах. До усної форми політичного дискурсу можна віднести публічні виступи політиків, їхні виступи на радіо, телебаченні, інтерв'ю, пресконференції, парламентські дебати, теле- й радіо новини (Фоменко, 2013: 9).

Спеціалізована техніка переконання в політичному дискурсі – пропаганда (спосіб маніпуляції масовою свідомістю за допо-

могою мови). Основною відмінністю політичного дискурсу від інших є його очевидно виражена апеляція до ціннісної системи, яка існує в суспільстві. Ціннісна спрямованість зумовлює широке використання лексичних одиниць з оцінним значенням, що в основному позначають систему політичних цінностей (*freedom, democracy, choice, equality тощо*). Метою аргументації в політичному дискурсі є часткова корекція ціннісної системи адресата. Переконавання здійснюється через протиставлення, тому використовується велика кількість антонімічних за значенням одиниць (Белова, 1997: 153–154).

Оскільки «жанри вивчаються з урахуванням даних аналізу дискурсу й фактично збігаються з підвидами дискурсу» (Белова, 2002: 11–14), то в політичному дискурсі можна виділити такі жанри: 1) політична промова; 2) інтерв'ю; 3) пресконференція; 4) політичні дебати; 5) теле- й радіо новини; 6) договори, протоколи, угоди; 7) рубрики політичних новин у пресі; 8) політичні плакати й листівки.

3. Типи й комунікативні риси політичних промов

Політична промова належить до інформативно-переконувального типу політичних текстів. Виокремлення різновидів політичної промови стає можливим завдяки таким факторам: 1) місце реалізації промови; 2) тематичний зміст текстів; 3) аудиторія, на яку спрямована промова (Гулей, 2004).

Побудова політичної промови відбувається за схемою (вступ, основна частина, завершальна частина), що засновується на принципі аргументації, який полегшує сприйняття промови аудиторією. Можна виділити такі типи політичних промов: 1) *передвиборча промова* – виголошується з метою балотування перед виборами; 2) *парламентська промова* – виголошується американськими президентами в Конгресі США; 3) *інавгураційна промова* – виступ під час вступу на посаду голови держави; 5) *дипломатична промова* – проголошується під час офіційних зустрічей президентів із представниками інших країн, під час офіційних візитів; 6) *коментар під час воєнних дій* – часто допомагає зберігати імідж політика, який володіє ситуацією під час воєнних дій (Белова, 1997: 161–164).

Дуже важливим завданням під час складання промови є вдалий добір словесних засобів вираження думки з метою якомога яскравіше й влучніше подати аудиторії проблему, про яку йдеться в промові.

4. Лінгвостилістичні особливості засобів вираження політичних промов

З метою маніпуляції свідомістю широких мас населення в політичних промовах використовують різноманітні риторичні прийоми, що характеризуються використанням емоційно-експресивної лексики, оцінних виразів, метафор, епітетів, антитези, а також паралельних конструкцій, які виконують основну функцію політичного дискурсу впливу.

Гіперболізацію застосовують для відвернення уваги від наявних реальних проблем або, навпаки, надання їм більшої ваги. Вона може використовуватися для того, щоб викликати резонанс у суспільстві, загострити сприйняття подій, які матимуть негативні наслідки для політичної еліти країни. В інших випадках перебільшуються конкретні дані, що наводяться в повідомленні (Дмитрук, 2006: 9).

Nor has mankind survived the tests and trials of thousands of years to surrender everything – Including its existence – now (Kennedy, 1962: 11).

Just another 1 or 2 points can mean tens of thousands of jobs (R. Reagan) (Conley, 2017: 303). У наведених прикладах гіперболи *thousands of years* і *tens of thousands of jobs* підсилюють значення великої кількості.

Now it's clear tonight that the stakes in this election have never been higher. And the rhetoric we're hearing on the other side has never been lower (Clinton, 2016).

У наведеному прикладі кандидат у президенти Гіллари Клінтон використовує прикметники в порівняльному ступені (*higher, lower*), посилюючи їх з граматичного боку докраною формою дієслова, а також негативним прислівником *never*, що додають висловлюванню деяку гіперболізацію, яка характерна для мовлення жінок.

Соціально-політичні *евфемізми* використовуються як інструмент впливу на громадську думку й створення позитивного враження чи оцінки суспільних, соціальних, політичних явищ, що досягається за допомогою використання позитивної або абстрактної лексики. Основне призначення політичної евфемії (політичних евфемізмів) – це приховування справжньої суті соціальної проблеми, прикрашання дійсності, маніпулювання свідомістю людини за допомогою політичного дискурсу. Політично коректні еквіваленти слів пом'якшують негативні асоціації під час їх сприйняття.

This net reduction in tax liabilities of \$10 billion will increase the purchasing power of American families and business enterprises in every

tax bracket, with greatest increase going to our **low-income consumers** (Kennedy, 1963: 12–13).

Low-income families face steep tax barriers that make hard lives even harder (R. Reagan) (Conley, 2017: 334).

<...> **to urge increased aid from other fortunate nations to the less fortunate, to seek tax laws which do not favour investment in other industrialized nations or tax havens, and to urge coordination of allied fiscal and monetary policies so as to discourage large and disturbing capital movements** (J. Kennedy) (Congressional Record, 1962: 66).

У політичному дискурсі найменше відхилення від мовної норми й норм етикету сприймається негативно, тому Гілларі Клінтон намагається бути коректною у своїх висловах і підбирати максимально нейтральні лексичні одиниці, говорячи про такі делікатні питання, як протистояння з Китаєм і Росією (*against competitors like Russia and China*). Слово *competitors* у такому контексті виступає як евфемізм і допомагає згладити гострі кути в умовах необхідності згадати про наявну проблему.

Велика кількість евфемізмів у політичному дискурсі США зосереджується на військовій тематиці. Негативне сприйняття військових дій послаблюється з використанням позитивних лексичних одиниць, що спрямовані на прикриття антигуманної політики держави (*friendly fire, protective reaction, pacification*).

У сучасному англomовному політичному дискурсі США використовуються евфемізми, спрямовані на прикриття антигуманної політики держави, агресивних військових дій: *limited air strike (bombing)*. Наприклад, у часи війни з Іраком термін «війна» в промовах президента називався «*антитерористичні дії*» або «*миротворча місія*», що позначаються евфемізмами *war on terrorism, campaign against world terror*. Офіційна ж назва війни в Іраку – *Operation Iraqi Freedom*. Під поняттям визволення Іраку приховується бажання окупувати країну й заволодіти її нафтовими ресурсами (Євтушенко, 2015).

Іншою тактикою використання евфемізмів Р. Рейгана, що належать до військово-політичної сфери, є введення слів із широкою семантикою (*strategic nuclear weapon, tactical nuclear weapon*).

Strategic Defense Initiative reduces the risk of war and the threat of nuclear weapons to all mankind (R. Reagan) (Kalb, Gerhard, Woolly John, 2007: 929).

For many years both the Soviet Union and the United States, recognizing this fact, have

deployed strategic nuclear weapons with great care, never upsetting the precarious status quo which insured that these weapons would not be used in the absence of some vital challenge (Kennedy, 1961).

Дуже поширеними в промовах президентів і політичних діячів США є паралельні конструкції, які використовуються з метою розподібнення певних явищ, наприклад:

My fellow citizens of the world: ask not what America will do for you, but what together we can do for the freedom of man (Kennedy, 1961).

God bless you and God bless America (R. Reagan) (Conley, 2017: 385).

Говорячи про проблеми середнього класу, ексдержсекретар Гілларі Клінтон застосовує паралельні конструкції з використанням анафори:

How many start-ups and small businesses open and thrive <...> How many young people go to college without drowning in debt <...> How many people find a good job <...> How many families get ahead and stay ahead. I did not learn this from politics. I learned it from my own family (Clinton, 2016).

Серед паралельних конструкцій можна виокремити *антитезу* (протиставлення, контраст):

And so, my fellow Americans: ask not what your country can do for you – ask what you can do for your country (Kennedy, 1961).

All of us need to be reminded that the Federal Government did not create the States; the States created the Federal Government (Reagan, 1981).

This is not a women's issue. It's a family issue. Just like raising the minimum wage is a family issue. Declining marriage rates is a family issue. Helping more people with an addiction or a mental health problem get help is a family issue (Clinton, 2016).

У наведеному уривку можна також відзначити *антитезу* (*women's issue – family issue*). І хоча ці лексеми семантично не є антонімами, в такому контексті вони протиставлені один одному.

<...> *how important it is that we do stay ahead of those who wish to do us great harm, without panic, without paranoia but with resolve* (Clinton, 2016).

В останньому уривку також можна відзначити використання *антитезу* (*with, without*). Це один з улюблених прийомів колишньої першої леді США. Використання *антитезу* в агітаційному дискурсі Гілларі Клінтон можна пояснити тим, що вона хоче, аби її сприймали

серйозно, виглядати офіційно й професійно. Як зазначає Гілларі Клінтон, у такому серйозному питанні, як боротьба з тероризмом, навіть жінці-політику доводиться поводитися жорстко й безкомпромісно:

"We can't contain ISIS. We must defeat ISIS" (Clinton, 2016).

У такому висловлюванні ми бачимо подвійну антитезу (*can't – must, contain – defeat*), яка показує рішучість і непохитність кандидата в президенти.

За дослідженням С. Гіршберга, гасла політиків здаються правдивими, якщо вони постійно повторюються (Hirshberg, 1999; 514). Для посилення своєї думки, категоричності висловлювання та зосередження уваги адресата на ключовому слові в промовах використовуються лексичні повтори й однакові граматичні форми:

Let both sides explore what problems unite us instead of belaboring those problems which divide us. Let both sides, for the first time, formulate serious and precise proposals for the inspection and control of arms – and bring the absolute power to destroy other nations under the absolute control of all nations. Let both sides seek to invoke the wonders of science instead of its terror (Kennedy, 1961).

Just three words. We the people. Those are the kids on Christmas Day looking out from a frozen sentry post on the 38th Parallel in Korea, <...>. We the people. Those are the warm-hearted whose numbers we can't begin to count who'll begin the day with a little prayer for hostages they will never know <...>. We the people. They're farmers on tough times, but who never stop feeding a hungry world. We the people. Starting the third century of a dream and standing up to some cynic who's trying to tell us we're not going to get any better (Reagan, 1987).

Одним із найпоширеніших риторичних прийомів у проаналізованих промовах є алітерація – повтор однорідних приголосних звуків:

Finally, whether you are citizens of America or citizens of the world, ask of us the same high standards of strength and sacrifice which we ask of you (Kennedy, 1961).

It is time to check and reverse the growth of government which shows signs of having grown beyond the consent of the governed (Reagan, 1981).

It is no coincidence that our present troubles parallel and are proportionate to the intervention and intrusion in our lives that result from unnecessary and excessive growth of government (Reagan, 1981).

У наведених прикладах алітерація використовується з метою зосередження уваги адресата на таких ключових словах, як *strength, sacrifice, USA (the land we love), God (His blessing and His help), government*.

У промовах Джона Кеннеді й Рональда Рейгана домінують риторичні запитання, які використовуються з метою вираження різноманітних модальних відтінків значення (сумнів, виклик, іронія тощо) й емоційного забарвлення промови. Президенти Джон Кеннеді й Рональд Рейган використовують емотивні риторичні запитання, які спрямовані на збудження певних емоцій в адресата, й директивні риторичні запитання, що апелюють до адресата, спонукаючи його до виконання дії:

Can we forge against these enemies a grand and global alliance, North and South, East and West, that can assure a more fruitful life for all mankind? Will you join in that historic effort? (Kennedy, 1961) – Емотивне риторичне запитання, яке спрямоване на зміну емоційного стану в адресата.

Why, then, should we think that collectively, as a nation, we are not bound by that same limitation? (Reagan, 1981) – Риторичне запитання-негація, яке емоційно підсилює логічні тези мовця.

To those who say this violates a woman's right to control of her own body – can they deny that now medical evidence confirms the unborn child is a living human being entitled to life, liberty, and the pursuit of happiness? (Kennedy, 1963) – Директивне риторичне запитання докору.

У політичному дискурсі Гілларі Клінтон риторичні запитання також відіграють важливу роль. Подібний прийом допомагає їй встановити контакт з публікою та привернути увагу:

Do I think it will be easy? Of course not (Clinton, 2016).

Отже, важливим завданням під час складання промови є вдалий добір словесних засобів вираження думки з метою якомога яскравіше й влучніше подати аудиторії проблему, про яку йдеться в промові. Проведений аналіз політичних промов президентів США Джона Кеннеді й Рональда Рейгана, держсекретаря Гілларі Клінтон свідчить, що імідж оратора в англійському соціумі значною мірою залежить від правильного й влучного вибору мовних засобів і риторичних прийомів.

5. Висновки

Підсумовуючи, треба зазначити, що головними риторичними прийомами сучасного політичного дискурсу США залишаються

використання методів контрасту, протиставлення, повтори, виділення ключових понять, метафоризація, створення позитивної чи негативної оцінної перспективи власної діяльності чи діяльності опонентів. У промовах президентів поширеними є паралельні конструкції, які використовуються з метою розподібнення певних явищ. Для посилення своєї думки, категоричності висловлювання та зосередження уваги адресата на ключовому слові в промовах використовуються повтори. У промовах Джона Кеннеді й Рональда Рейгана домінують емотивні й директивні риторичні запитання, які використовуються з метою вираження різноманітних модальних відтінків значення. Для передвиборчого дискурсу Гілларі Клінтон характерно вживання емоційно забарвленої лексики як з негативними, так і позитивними відтінками значень.

Подальших розвідок потребує використання політичних ярликів як засобів ораторської майстерності політиків для досягнення популярності, створення позитивного іміджу й просування політичних ідей.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Бацевич Ф. С. Основи комунікативної лінгвістики : підручник. Київ : Академія, 2004. 342 с.
2. Белова А.Д. Лингвистические аспекты аргументации : монография. Киев : Ун-т им. Тараса Шевченко, ИИА «Астрея», 1997. 310 с.
3. Белова А.Д. Поняття «стиль», «жанр», «дискурс», «текст» у сучасній лінгвістиці. *Іноземна філологія*. Київ : КНУ імені Т. Шевченка, 2002. Вип. 32. С. 11–14.
4. Борботько В.Г. Элементы теории дискурса : учебное пособие. Грозный : Чечено-Ингуш. гос. ун-т., 1981. 113 с.
5. Гулей М.Д. Лексико-граматичні особливості та композиційна структура французької політичної промови (на матеріалі виступів Шарля де Голля і Жака Ширака) : автореф. дис. ... канд. філол. наук : 10.02.05. Київ : К. нац. лінгв. ун-т., 2004. 19 с.
6. Дмитрук О.В. Маніпулятивні стратегії в сучасній англійській комунікації (на матеріалі текстів друкованих та Інтернет-видань 2000–2005 років) : автореф. дис. ... канд. філол. наук : 10.02.04 «Германські мови». Київ, 2006. 19 с.
7. Євтушенко Н.О. Евфемізація сучасного англійського політичного дискурсу США. *Наукові праці Чорноморського державного університету імені Петра Могили комплексу «Києво-Могилянська академія». Серія : Політологія*. 2014. Т. 228. Вип. 216. С. 92–95.
8. Комиссаров В.Н. Теория перевода (лингвистические аспекты) : Учебник для институтов и факультетов иностранных языков. Москва : Высшая школа, 1990. 253 с.
9. Красных В.В. Этнопсихолінгвістика и лингвокультуро-логія : Курс лекцій. Москва : ИТДГК «Гнозис», 2002. 284 с.
10. Нагорна Л.П. Історична пам'ять: теорії, дискурси, рефлексії. Київ : ІПІЕНД ім. І.Ф. Кураса НАН України, 2012. 328 с.
11. Фоменко О.С. Лінгвістичний аналіз сучасного політичного дискурсу США (90-ті роки XX століття) : автореф. дис. ... канд. філол. наук : 10.02.04 ; КНУ ім. Тараса Шевченка. Київ, 1998. 18 с.
12. Clinton H. Counterterrorism speech at Stanford. 2016. URL: <https://sanfrancisco.cbslocal.com/2016/03/22/hillary-clinton-to-give-counterterrorism-speech-at-stanford-wednesday/> (date of access: 20.01.2021).
13. Clinton H. Presidential Candidate Hillary Clinton Super Tuesday Election Night Speech. 2016. URL: <http://www.c-span.org/video/?405773-1/hillary-clinton-super-tuesday-election-night-speech> (date of access: 01.02.2021).
14. Congressional Record (Bound Edition) Proceedings and Debates of the 87th congress second session. *Washington: US Government printing office*. Volume 108. Part 1. January 10, 1962, to February 1, 1962. P. 66 (date of access: 04.02.2021).
15. Conley R.S. Historical Dictionary of the Reagan-Bush Era. *Rowman & Littlefield Publishers*. Second edition. 2017. P. 385.
16. Hillary Clinton Accuses Donald Trump Of “Mainstreaming” A Hate Movement. 2016. URL: http://www.realclearpolitics.com/video/2016/08/25/full_ (date of access: 30.01.2021).
17. Hirshberg St. Analyzing the Rhetoric of Nixon’s “Checker’s Speech”. *Reflexions on Language*. New York : Oxford University Press., 1999. P. 512–519.
18. Kalb D., Gerhard P., Woolly John T. State of the Union: Presidential Rhetoric from Woodrow Wilson to George W. Bush. *Washington: CQ Press*. 2007. P. 929.
19. Kennedy J.F. Annual Message to the Congress on the State of the Union. *Online by Gerhard Peters and John T. Woolley, The American Presidency Project*. 1963. URL: <https://www.presidency.ucsb.edu/node/237129> (date of access: 08.01.2021).
20. Kennedy J.F. Inaugural Address of President John F. Kennedy. Washington : D.C. January 20, 1961. URL: <https://www.jfklibrary.org/archives/other-resources/john-f-kennedy-speeches/inaugural-address-19610120> (date of access: 09.01.2021).
21. Kennedy J.F. Public Papers of the Presidents of the United States, John F. Kennedy, 1962, January 1 to December 31, 1962 Hardcover – January 1, 1963. *Washington : D.C.: United States Government Printing Office; First Edition*. 1963. P. 12–13.
22. Reagan R. Address Before a Joint Session of Congress on the State of the Union. January 27, 1987. URL: <https://www.reaganlibrary.gov/research/speeches/012787a> (date of access: 03.02.2021).
23. Reagan R. First Inaugural Address. Tuesday, January 20, 1981. URL: https://avalon.law.yale.edu/20th_century/reagan1.asp (date of access: 10.01.2021).

REFERENCES:

1. Batsevych F.S. (2004) *Osnovy komunikatyvnoi linhvistyky : pidruchnyk* [Basics of communicative linguistics: [textbook]]. Kyiv: Akademiia, 2004. 342 p. [in Ukrainian].
2. Belova A.D. (1997) *Lingvisticheskie aspekty argumentatsii: [monografiya]* [Linguistic aspects of argumentation: [monograph]]. Kiev. un-t im. Tarasa Shevchenko, IIA “Astreya”. 310 p. [in Russian].

3. Bielova A.D. (2002) Poniattia "styl", "zhanr", "dyskurs", "tekst" u suchasni linhvistytsi [The concept of "style", "genre", "discourse", "text" in modern linguistics]. *Inozemna filolohiia*. Kyiv: KNU imeni T. Shevchenka, Vyp. 32. P. 11–14. [in Ukrainian].
4. Borbotko V.G. (1981) Elementyi teorii diskursa : ucheb. Posobie [Elements of discourse theory: a textbook]. Groznyy: Checheno-Ingush. gos. un-t. 113 p. [in Russian].
5. Hulei M.D. (2004) Leksyko-hramatychni osoblyvosti ta kompozytsiina struktura frantsuzkoi politychnoi promovy (na materialy vystupiv Sharlia de Hollia i Zhaka Shyraka) [Lexical and grammatical features and compositional structure of French political speech (based on speeches by Charles de Gaulle and Jacques Chirac)] : Avtoref. dys... kand. filol. nauk : 10.02.05. Kyiv: K. nats. linhv. un-t. 19 p. [in Ukrainian].
6. Dmytruk O.V. (2006) Manipuliatyvni stratehii v suchasni anhlomovni komunikatsii (na materialy tekstiv drukovanykh ta Internet-vydan 2000-2005 rokiv) [Manipulative strategies in modern English communication (based on the texts of printed and Internet publications of 2000-2005)] : avtoref. dys. na zdobuttia nauk. stupenia kand. filol. nauk : spets. 10.02.04 "Hermanski movy". Kyiv. 19 p. [in Ukrainian].
7. Yevtushenko N.O. (2014) Evfemizatsiia suchasnoho anhlomovnoho politychnoho dyskursu SShA [Euphemism of modern English-language political discourse in the United States]. *Naukovi pratsi [Chornomorskoho derzhavnoho universytetu imeni Petra Mohyly kompleksu "Kyievo-Mohylianska akademiia"]*. Seriya : Politolohiia. T. 228, Vyp. 216. P. 92-95. [in Ukrainian].
8. Komissarov V.N. (1990) Teoriya perevoda (lingvisticheskie aspekty) [Translation theory (linguistic aspects)]. Ucheb. dlya in-tov i fak. inostr. yaz. M.: Vyssh. shk. 253 p. [in Russian].
9. Krasnyih V.V. (2002) Etnopsiholingvistika i lingvokulturologiya: Kurs lektsiy [Ethnopsycholinguistics and linguocultural studies: Course of lectures]. M.: ITD GK "Gnozis". 284 p. [in Russian].
10. Nahorna L.P. (2012) Istorychna pamiat: teorii, dyskursy, refleksii [Historical memory: theories, discourses, reflections]. Instytut politychnykh i etnonatsionalnykh doslidzhen im. I. F. Kurasa NAN Ukrainy. Kyiv: IPIEND im. I. F. Kurasa. 328 p. [in Ukrainian].
11. Fomenko O.S. (1998) Linhvistychnyi analiz suchasnoho politychnoho dyskursu SShA (90-ti roky XX stolittia) [Linguistic Analysis of Contemporary US Political Discourse (1990s)]: avtoref. dys. ... kand. filol. nauk: 10.02.04. KNU im. Tarasa Shevchenka. Kyiv. 18 p. [in Ukrainian].
12. Clinton H. (2016) Counterterrorism speech at Stanford. URL: <https://sanfrancisco.cbslocal.com/2016/03/22/hillary-clinton-to-give-counterterrorism-speech-at-stanford-wednesday/> (date of access: 20.01.2021).
13. Clinton H. (2016) Presidential Candidate Hillary Clinton Super Tuesday Election Night Speech. URL: <http://www.c-span.org/video/?405773-1/hillary-clinton-super-tuesday-election-night-speech> (date of access: 01.02.2021).
14. Clinton H. (2016) Accuses Donald Trump Of "Mainstreaming" A Hate Movement. URL: http://www.realclearpolitics.com/video/2016/08/25/full_ (date of access: 30.01.2021).
15. Congressional Record (1962) (Bound Edition) Proceedings and Debates of the 87th congress second session. *Washington: US Government printing office*. Volume 108 – Part 1. January 10, 1962, to February 1, 1962. P. 66 (date of access: 04.02.2021).
16. Conley R. S. (2017) Historical Dictionary of the Reagan-Bush Era. *Rowman & Littlefield Publishers*; Second edition. P. 385.
17. Hirshberg St. (1999) Analyzing the Rhetoric of Nixon's "Checker's Speech". *Reflexions on Language*. NY: Oxford University Press. pp. 512–519.
18. Kalb D., Gerhard P., Woolly John T. (2007) State of the Union: Presidential Rhetoric from Woodrow Wilson to George W. Bush. *Washington: CQ Press*. P. 929.
19. Kennedy J.F. (1963) Annual Message to the Congress on the State of the Union. *Online by Gerhard Peters and John T. Woolley, The American Presidency Project*. URL: <https://www.presidency.ucsb.edu/node/237129> (date of access: 08.01.2021).
20. Kennedy J.F. (1961) Inaugural Address of President John F. Kennedy. Washington, D.C. January 20. URL: <https://www.jfklibrary.org/archives/other-resources/john-f-kennedy-speeches/inaugural-address-19610120> (date of access: 09.01.2021).
21. Kennedy J.F. (1963) Public Papers of the Presidents of the United States, John F. Kennedy, 1962, January 1 to December 31, 1962 Hardcover – January 1, 1963. *Washington, D.C.: United States Government Printing Office; First Edition*. P. 12-13.
22. Reagan R. (1987) Address Before a Joint Session of Congress on the State of the Union (January 27). URL: <https://www.reaganlibrary.gov/research/speeches/012787a> (date of access: 03.02.2021).
23. Reagan R. (1981) First Inaugural Address (Tuesday, January 20). URL: https://avalon.law.yale.edu/20th_century/reagan1.asp (date of access: 10.01.2021).

Стаття надійшла до редакції 02.04.2021.
The article was received 2 April 2021.